

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.186/2010/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú eljárásban **F. V.** hozzátartozó, a fellebbezési eljárásban Dr. F. F. pártfogó ügyvéd neve, címe által képviselt.. **felperesnek, felperes** címe, által képviselt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 11. P. 21.061/2008/21. sorszámú ítélete ellen a felperes által 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes által az államnak megtérítendő elsőfokú eljárási illeték összege helyesen: 7 000 (Hétezer) forint.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját a felperes viseli.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra térítsen meg az államnak 10 000 (Tízezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A M. Városi Bíróság 1986. június 1-jén kelt Pk. 50.577/1986/3. sorszámú végzésével teljesítési letétként elfogadta a felperes által F. Z. jogosult javára letétbe helyezett 99 760 Ft-ot, és elrendelte ezen összeg letéti kezelését 1987. február 10. napjáig. Miután a jogosult ezen időpontig a letét kiutalását nem kezdeményezte, a városi bíróság 1987. november 20-án jogerőre emelkedett 6. sorszámú végzésével a letét összegét átutalta az alperes gazdasági hivatala bevételi számlájára. 1989. január 23-án F. Z. jogosult igazolta, hogy köztartozása nincs, és a M. Városi Bíróság 1989. február 8-án jogerőre emelkedett 8. sorszámú végzésével rendelkezett a letétnek a jogosult részére történő kiutalása iránt, amely végzését ugyanezen a napon kiadni rendelte az alperes gazdasági hivatalának. A

letét felvételének ténye a letéti katon 2004. december 8-án történt selejtezése miatt már nem kontrollálható.

A felperes 2007. február 14-én kérelmet terjesztett elő a letét visszautalása iránt azon hivatkozással, hogy tudomása szerint - az időközben elhalálozott jogosult - a letett összeget nem vette fel. A M. Városi Bíróság 2007. március 1-jén kelt 13. sorszámú végzésével a letét visszakövetelése iránt előterjesztett felperesi kérelmet elutasította. Végzésének indokolásában megállapította, hogy a bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet 10. §-ának (2) bekezdése szerint a jogosult a teljesítési letét kiadását az elévülési időn belül követelheti. A letévő az elévülést követően a teljesítési letét visszaadását 5 éven belül kérheti. A teljesítési letét elfogadásától számítottan az elévülési idő 1991. június 1-jén letelt, így a letévő ettől az időponttól számított 5 év alatt követelhetette volna a letett összeget. Ez az idő pedig a visszakövetelés iránti igény érvényesítésének időpontja előtt már eltelt.

Az alperes az elsőfokú bíróság végzését 2007. június 20-án kelt 2. Pkf. 21.551/2007/2. sorszámú végzésével helyes indokai alapján helybenhagyta. Végzésének indokolásában rámutatott, hogy helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a letévő letét visszautalása iránti kérelmének elbírálásánál a letét elfogadásakor hatályos 11/1974. (XII. 17.) IM rendelettel szemben az azt hatályon kívül helyező 27/2003. (VII. 2.) IM számú rendelet 10. §-ának (2) bekezdését alkalmazta, ez utóbbi rendeletet ugyanis 54. §-ának (1) bekezdése alapján a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

A felperes keresetében a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 349. §-ának (3) bekezdése alapján az alperest kártérítés jogcímén kérte kötelezni 99 760 Ft és járulékai megfizetésére. Álláspontja szerint az alperes törvénysértően tagadta meg a letét visszautalását, a letét elhelyezése idején hatályos 11/1974. (XII. 17.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése ugyanis a letévő számára elévülésről nem rendelkezett, ezért ma is jogosult a letét visszakövetelésére. Kérte, hogy a bíróság a visszakövetelési igénye elévülése kérdésében külön határozzon. Hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes nem az adott helyzetben általában elvárhatóan járt el, mert elmulasztotta őt, mint jogban járatlant a letét visszaigénylésének lehetőségéről tájékoztatni. A tájékoztatási kötelezettség felróható elmulasztásával az ő terhére a bíróság jogtalan anyagi előnyhöz jutott, és neki ebből kára keletkezett. Keresetét kiegészítve elsősorban a letét összegének a mai aktuális értéken, másodsorban a letett összeg és annak 1986. február 10-től járó törvényes kamatai megfizetésére kötelezését kérte az alperesnek (13. sorszám).

Az alperes terhén további jogsértésként hivatkozott arra, hogy mivel a letét visszafizetésének kötelezettje az alperes, visszafizetési kérelme elbírálásából a Pp. 13. §-ának (1) bekezdése alapján ki volt zárva, ezért jogellenesen járt el és döntött a maga javára. Az alperes terhén további jogsértésként hivatkozott arra, hogy a visszautalási kérelme elbírálásakor a jogosult jogutódainak mellőzésével járt el, számukra a nyilatkozattételi lehetőséget nem biztosította, részükre az elsőfokú végzést nem kézbesítette. A jogutódlás megállapításáról csak a jogerős végzés meghozatala után, annak kézbesíthetősége végett rendelkezett. Utalt továbbá arra, hogy a városi bíróság 6. és 8. sorszámú végzéseit nem a jogosult, hanem nem létező rokonok vették át, amit a bíróságnak már a letét kiutalásával kapcsolatos intézkedéseinek észlelnie kellett volna. Mindezen jogsértések következtében álláspontja szerint sérült az Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdésébe és a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésébe foglalt tisztességes, igazságos eljáráshoz

való joga, amely egyben személyiségi jogsérelmével is járt. Kérte e jogsérelmek megállapítását a hivatkozott jogszabályi rendelkezések és a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján.

Sérelmezte, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvek nem hűen tükrözik az elsőfokú eljárásban történeteket, és a tárgyaláson elhangzottakat. Kérte, hogy a bíróság az alperestől követelje meg a 30 000 Ft-os perköltség igénye bizonyítását, ennek hiányában a perköltségigény figyelmen kívül hagyását. Az alperes ellenkérelmével szemben hivatkozott arra, hogy a letét felvételének bizonyítása nem őt, hanem az alperest terheli, amit nem teljesített. Az ítélethozatal megelőző tárgyaláson kérte annak elhalasztását, hogy a tárgyaláson elhangzott alperesi ellenkérelemre felkészülten nyilatkozhasson.

Az alperes jogalap hiányában kérte a kereset elutasítását és képviselőjének a három tárgyaláson való megjelenésével felmerült költségeként a felperesnek 30 000 Ft perköltségben marasztalását. Hivatkozott arra, hogy a felperes a keresetében csupán állította, de semmivel nem igazolta, hogy a letét összege a jogosultnak nem került kiutalásra. A peren kívüli eljárásban végzett korabeli valamennyi eljárási cselekmény arra utal, hogy a letét kifizetése megtörtént. Ettől függetlenül a letét kiutalása iránti felperesi igény elévülés miatt nem volt alapos, melynek indokaként hivatkozott a felperesi kérelmet elutasító jogerős végzés indokolására. Utalt arra, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint a kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős bírósági határozat felülvizsgálatára. Kártérítés alapjául nem szolgálhat az a körülmény, hogy a fél a jogerős határozatot továbbra is vitatja. Előadta, hogy a bíróságot a letét visszakérésének lehetőségére tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, a felperes közvetlenül az Alkotmányra keresetet nem alapíthat, s a Pp. 2. §-a (1) bekezdésében foglaltak megsértését nem bizonyította.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 30 000 Ft perköltség és az állam javára külön felhívásra 28 000 Ft le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

Ítéletének indokolásából megállapíthatóan a pertárgyértéket a letét és a meg nem határozható pertárgyérték együttes összegében határozta meg, és ennek alapulvételével állapította meg a felperes által viselendő kereseti illeték összegét. A felperesnek a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés a) pontjára, az Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdésére és 2. §-ának (1) bekezdésére hivatkozását ugyanis kereset-kiterjesztésnek és önálló megállapítási kereseti kérelemnek tekintette.

A felperes elsődleges, a letét összegével azonos mértékű bírósági jogkörben okozott kár megtérítése jogcímén elbírált kereseti kérelmét az alperes védekezésével egyetértve azért nem találta alaposnak, mert a visszakövetelési igény elévülését illetően a jogerős bírósági határozat állást foglalt, mely határozat a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bszi.) 7. §-a értelmében mindenkire kötelező. Ezért a kártérítési per bírósága nem vizsgálhatja felül a fél számára kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős bírósági határozatot, nem szolgálhat kártérítés alapjául az, ha a fél a jogerős határozatot továbbra is vitatja. Ennélfogva e kártérítési perben a bíróság nem foglalhatott állást ismételtén abban a kérdésben, hogy a felperesnek a letét visszakövetelésére irányuló joga elévült-e vagy sem. Kitért arra is, hogy a bíróság számára a felperes hiányolta tájékoztatási kötelezettséget sem a letét elfogadásakor, sem a jelenleg hatályos IM rendelet nem

határoz meg. Ilyen tájékoztatási kötelezettség nem vezethető le a Ptk. 277. §-ának (5) bekezdéséből és a 464. § (2) bekezdéséből sem. Amennyiben a bíróságot ilyen kötelezettség terhelné, nem hatályosulna az a jogszabályi lehetőség, amely a jogosult által fel nem vett összegnek bevételi számlára történő utalását teszi lehetővé.

A felperesnek a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés a) pontjára, a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésére, illetőleg (3) bekezdésére alapított kártérítési igényét, illetve személyhez fűződő joga megsértésének megállapítására irányuló igényét azon indokkal utasította el, hogy a visszautalási kérelmét elbíráló eljárásban érvényesült a felperesnek az ésszerű időn belül történő befejezéshez való joga, a bíróság a jogvitáját elbírálta és a nemperes eljárást vele szemben tisztességesen lefolytatta. Utalt arra, hogy a tárgyalás vezetésére, a jegyzőkönyv készítésére vonatkozó eljárási szabályok érvényesültek, a tárgyalás rendjét és menetét a tárgyalási jegyzőkönyv közokiratként igazolja. A bíróság az ítéletét zárt tanácskozásban, a peres felek távollétében hozta meg, majd nyilvánosan kihirdette, a tárgyalás befejezését, a jegyzőkönyv lezárását követően semmilyen olyan esemény nem történt, amely jegyzőkönyvi rögzítést igényelt volna. A perköltségről a Pp. 78. §-a alapján rendelkezett, megállapítva, hogy az az alperes utazási költségéből áll.

Az elsőfokú ítélet ellen elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan az alperesnek a kereset szerinti marasztalása, első- és másodfokú perköltségének megfizetésére kötelezése iránt a felperes élt fellebbezéssel. A hatályon kívül helyezési kérelme indokaként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. §-a (3) bekezdésén alapuló, az 1/2009. PK. vélemény alapján egyediesített, teljes körű, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedő tájékoztatási kötelezettségét. Az elsőfokú bíróság az ügyben a felperesnek semmilyen tájékoztatást nem adott arról, hogy mit kellene bizonyítania a perben. Megsértette a Pp. 3. § (6) bekezdését is, mert az alperesi képviselőnek volt olyan beadványa, amit nem kapott meg, és az utolsó tárgyaláson az alperes jogi nyilatkozatokat tett, amire jogi végzettség hiányában a felperes, illetőleg képviselője válaszolni nem tudott, a válaszára a bíróság megfelelő időt számára nem biztosított. Az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 221. §-ának (1) bekezdését is, az ítéleti tényállás nem teljes körű, több ponton iratellenes, mert nem tartalmazza az általa hivatkozott tényeket, jogszabályokat, és nem indokolta meg, hogy a mellőzött hivatkozásait miért nem vette döntésénél figyelembe. Nem megfelelően tartalmazza a kereseti kérelmét sem, mert nem tartalmazza azt, hogy a letét összegének aktuális értékére tartott elsődlegesen igényt, másrészt egy kitalált, általa elő nem terjesztett kereseti kérelmet bírált el. Keresetében nem az ésszerű időben való elbírálás hiányát kifogásolta, hanem a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét, melynek indokait a 2008. december 12-i beadványában leírta, amit az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyott és indokaira ítéletében nem tért ki. Nem bírálta el az alperes eljárásával szemben felhozott eljárási kifogásokat, amelyek pontosan a tisztességes eljárás hiányának érvei voltak a keresetében. A hivatkozott beadványában foglaltakat változatlanul fenntartva és megismételve kérte annak megállapítását, hogy teljesen jogellenes volt az alperes eljárása, melynek következtében sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Fenntartotta azon álláspontját, hogy visszakövetelési igénye nem évült el, melynek indokaként a letét elhelyezésekor hatályban volt 11/1974. IM rendelet 3. § (2) bekezdésén kívül hivatkozott arra is, hogy a tulajdoni igények nem évülnek el. Sérelmezte, hogy a bíróság az elévülésről külön döntést nem hozott. Fellebbezése elbírálásakor kérte

figyelembe venni, hogy az elsőfokú bíróság kizárása iránti kérelme elutasítását a kérelmében előadott indokok változatlan fenntartása mellett nem fogadja el. Továbbra is hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 117. §-át, s hogy az alperes javára megalapozatlanul ítelt meg igazolás nélkül 30 000 Ft perköltséget. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárása egyoldalú volt, ami sérti az egyenlő bánásmód elvét.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp.256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt érdemben alaptalannak találta.

A bíróságnak bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényről a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kell határoznia, mely szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. E törvényhely alapján a polgári jogi kártérítési felelősségnek négy alapvető feltétele van, úgy mint a jogellenesség, a felróhatóság, a kár, és az okozati összefüggés a kár és a felróható tevékenység (mulasztás) között. E feltételek közül a jogellenesség, a kár, valamint az okozati összefüggés a kártérítés szükségképpen elemei, melyek bizonyítása a károsultat terheli. A kimentést, azaz a felróhatóság hiányát a kárt okozó köteles bizonyítani. A törvény vélelmezi a károkozó magatartás jogellenességét, azaz minden károkozó magatartás jogellenes, ha csak jogszabály az adott károkozást jogszerűnek nem minősíti. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy a jogellenességet a károsultnak az eljárás során nem kell bizonyítania. A károkozó a felelősség alól annak bizonyításával mentheti ki magát, hogy az adott helyzetben általában elvárhatóan járt el.

A kár a kártérítési felelősségnek szintén szükségképpen eleme, amelynek a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés, az elmaradt vagyoni előny és a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges kárpótlás vagy költség minősül.

A felperes 1986-ban a 99 760 Ft-ot teljesítési letétként helyezte bírósági letétbe, melynek elfogadásával teljesítette a házastársi vagyonközösséget megszüntető jogerős ítéletnek őt a volt házastársa javára megváltási ár és értékkülönbözlet címén marasztaló rendelkezését. E teljesítéssel - attól függetlenül, hogy a jogosult a letétet felvette-e vagy sem - megnyílt a felperes számára annak lehetősége, hogy a házastársával közös tulajdonban volt lakásingatlanra a volt férje javára bejegyzett tulajdonjog törlését és a saját tulajdonjoga bejegyzését kérelmezze a földhivatalnál. A letett összegért tehát a felperes ellenszolgáltatásban részesült, a letét összegével nála tényleges vagyoncsökkenés nem következett be, a vagyoni helyzete egyensúlyban maradt. Így a felperesnél a letét visszafizetése egy vagyonszaporulatot eredményezett volna, amelytől való elesése elmaradt vagyoni előnynek megfelelő kárnemnek minősül. A kereset elbírálásakor a bíróságnak arról kellett döntenie, hogy ezen vagyoni előnytől elesése okozati összefüggésben áll-e az alperesnek felróható valamely mulasztással, amely releváns, ügyszempontú kérdésben az ítélet tábla álláspontja is nemleges.

A bírói letétbe helyezésnél egy sajátos jogviszony jön létre. A jogviszonynak alanya a teljesítésre kötelezett, a bíróság és a jogosult. A bíróság a letét elfogadásával egyrészt

őrzési kötelezettséget vállal, másrészt az őrzött dolog átadására szóló kötelezettséget. A kötelezett (letevő) és a bíróság (letéteményes) között egy speciális letéti jogviszony jön létre, amelyre nemcsak a polgári jog szabályai lesznek irányadók, hanem a nemperes eljárás szabályai is, melyek együttesen határozzák meg e sajátos jogviszony alanyainak jogait és kötelezettségeit.

A felperes és az alperes közötti ezen sajátos jogviszony a letét elfogadásakor, 1986. június 1-jén jött létre, amikor is a felek jogait és kötelezettségeit a Ptk. 287. §-a, a 464. § (2) bekezdése, a Ptké. 51. §-a és az akkor hatályos 11/1974. (XI. 17.) IM rendelet szabályozta. Ez utóbbi rendelet 3. §-ának (2) bekezdése kimondta, hogy a jogosult a teljesítési letét kiadását az elévülési időn belül követelheti. A letevő az elévülést követően a teljesítési letét visszaadását kérheti. A 18. § c) pontja és a 19. § akként rendelkezett, hogy az őrzésre meghatározott idő eltelte után a letétként kezelt pénzt a BGH bevételi számlájára kell átutalni. A letevő, illetőleg a jogosult átutalás esetében is kérheti, hogy a bíróság a pénzt az elévülési időn belül részére utalja ki.

A M. Városi Bíróság a letét elfogadásakor az őrzési időt 1987. február 10-ig határozta meg, és miután ezen időpontig a jogosult felhívás ellenére sem igazolta, hogy adótartozása nincs, a letét összegét a felperes akkori jogi képviselőjének 1987. november 4-én kézbesített, indokolásában a fenti IM rendelet 19. §-ára hivatkozó végzésével a BGH bevételi számlájára átutalta. Ezt meghaladóan a bíróságot a felperes irányában értesítési, tájékoztatási kötelezettség sem ekkor, sem a későbbiekben, az elsőfokú ítélet helyes indokai szerint nem terhelte. Mind a Ptk. 464. §-ának (2) bekezdése, mind a hivatkozott IM rendelet 2. §-ának (2) bekezdése, mind a 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet 9. §-ának (2) bekezdése alapján a bíróságnak a letéteményes irányában csak a tárgylelet állapotaival kapcsolatos lényeges körülményről volt, illetve van tájékoztatási kötelezettsége, a pénzletéttel kapcsolatosan az alperest anyagi jogszabályon alapuló tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. Nem állt fenn tájékoztatási kötelezettség a 105/1952. (XII. 28.) Mt. rendelet 13. § (3) bekezdése alapján a letéti eljárásban is megfelelően alkalmazandó Polgári perrendtartás alapján sem. A bíróságot mind a letéti jogviszony keletkezésekor, mind a felperes visszakövetelési igénye megnyíltakor, mind jelenleg (a Pp. korabeli 3. §-ának (1) bekezdése, illetve jelenleg a 7. § (2) bekezdése alapján) csak a jogi képviselő nélkül eljáró féllel szemben és kizárólag az eljárási jogaira és kötelezettségeire terheli tájékoztatási, figyelmeztetési kötelezettség. Az anyagi jogszabályok tartalmára is kiterjedő kioktatási kötelezettsége tehát az alperesnek a letéti eljárásban jogi képviselővel eljáró felperessel szemben sem az anyagi, sem az eljárásjogi szabályok alapján nem volt, így részéről annak megszegése is kizárt. Ennélfogva tájékoztatási kötelezettség elmulasztására alapítottnak a kereset elbírálásakor irreleváns tényállási elem volt az, hogy a jogosult részéről a letét felvétele megtörtént-e vagy sem.

A továbbiakban a felperes a kárigényét az alperesnek a visszautalási kérelme elbírálásakor elkövetett anyagi és eljárásjogi szabálysértésére alapította, valójában a jogerős döntést vitatta, annak megállapítását kérte, hogy a visszakövetelési igénye nem évült el, s hogy az alperes az eljárási szabályokat megsértve hozta meg jogerős döntését.

Az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai szerint a felperes kárigényét ezen hivatkozásai alapján is megalapozottan ítélte alaptalannak. Amint azt az elsőfokú ítélet indokolása is helyesen tartalmazza, az egységes ítélkezési gyakorlat szerint a fél ügyében eljáró bírósággal szemben indított kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot. A fél számára kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős bírósági határozat felülvizsgálatának alapjául nem szolgálhat, hogy érdemben és eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja a jogerős döntés tartalmát. Ilyen esetben a kártérítési per bírósága a döntés jogszerűségét nem bírálhatja felül, és a döntés jogellenességét nem állapíthatja meg (BDT 2006/1496., 2009/1949).

Miként azt az elsőfokú ítélet indokolása helyesen tartalmazza, az elévülésről az alperes jogerősen határozott, amely határozat a Bszi. 7. §-ának (1) bekezdése alapján a kártérítési perben eljáró jelen bíróságot is kötötte. A jelen eljárásban az elévülésről a bíróságnak külön határoznia nem kellett, csupán azt vizsgálhatta meg, hogy az alperes az elévülést megállapító jogerős határozatának meghozatalakor követett-e el vagy sem kirívóan súlyos jogsértést. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére kötelezés alapjául ugyanis csak kirívóan súlyos jogsértés szolgálhat, melynek megállapíthatóságát önmagában még a téves jogalkalmazás sem alapozza meg. Kirívóan súlyos jogsértés akkor állapítható meg, ha a bíróság egyértelmű, értelmezést, mérlegelést nem igénylő jogszabályi rendelkezést figyelmen kívül hagyva hozta meg határozatát, és az alperes határozata ilyen hibában nem szenved. A keresetben hivatkozott eljárásjogi szabálysértések vizsgálatát is indokoltan mellőzte az elsőfokú bíróság. Az eljárási szabályok megtartása vagy megsértése ugyanis az érdemi döntés szerves része, ezért az alperes eljárásának jogszerűsége egységesen, a fenti szempont szerint volt megítélendő, mind anyagi jogi, mind eljárásjogi értelemben. Kirívóan súlyos jogsértésnek a hivatkozott eljárási szabálysértések közül - megalapozottsága esetén - kizárólag a Pp. 13. §-a (1) bekezdésébe ütköző eljárás minősülne, amely felperesi hivatkozás viszont alaptalan.

Az alperesnek a felperes visszakövetelési igényéről a 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet alapján kellett határoznia annak 54. §-a (1) bekezdése alapján. E rendelet 12. §-ának (2) bekezdése alapján pedig ha a letétbe helyezés összefügg bíróság előtt folyamatban lévő üggyel, a letét elfogadására az első fokon eljáró bíróság rendelkezik hatáskörrel, egyébként a letéti ügyben a helyi bíróság jár el.

Az azonos hatáskörrel rendelkező bíróságok közül az eljárásra illetékes bíróság pedig a Ptk. 287. §-ának (3) bekezdése alapján határozandó meg. E szerint a letétbe helyezésnek a teljesítés helye vagy a kötelezett lakóhelye, illetőleg székhelye szerint illetékes bíróságnál kell történnie. Értelemszerűen a letét visszautalása iránti kérelemről a letétet elfogadó bíróságnak kell határoznia, így a felperes kérelméről az első- és másodfokú bíróság a hatásköri és illetékességi szabályok megsértése nélkül határozott. A Pp. 13. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján az alperes eljárása csak a kártérítési perben volt kizárt.

Az ítélet tábla a felperesnek a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésére és a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés a) pontjára alapított megállapítási kérelmét nem tekintette megállapításra irányuló önálló kereseti kérelemnek, hisz a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási kereset feltételei nem álltak fenn, lévén, hogy megállapítási kereset nem támasztható, ha marasztalásnak lehet helye. A Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében szabályozott tisztességes

eljáráshoz való jog nem a fél személyéhez, mint individumhoz, hanem a perbeli részvételéhez, a peres féli minőségéhez tapadó jogosítvány, így nem minősül a Ptk. 75. §-a (1) bekezdésében védett személyiségi jognak, megsértése a Ptk. 84. §-a (1) bekezdés a) pontján alapuló jogvédelmet nem vonhat maga után és sérelmet szenvedett személyiségi jogot a felperes a keresetében nem jelölt meg. A Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében megfogalmazott eljárásbeli jogok megsértésének jogkövetkezménye - miként arra az elsőfokú ítélet indokolása is hivatkozott, - a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése szerinti méltányos kártérítés, ami viszont nem a Ptk. anyagi jogi szabályain, hanem a Pp. hivatkozott rendelkezéseibe foglalt anyagi jogi rendelkezéseken alapuló elégtétel. A felperes e címen a bírósági jogkörben okozott kárigényétől elkülönített kárigényt nem jelölt meg, ezért az ítéltábla ezen hivatkozását csupán az írásbeli kereseti kérelme további indokának tekintette, és ennek megfelelően állapította meg a felperes által viselendő első- és másodfokú eljárási illeték összegét is az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-ának (1) bekezdése, 42. §-ának (1) bekezdés a) pontja és 46. §-ának (1) bekezdése alapján a keresetindítás és a fellebbezési eljárás, mint az illetékfizetés szempontjából önálló eljárás megindításának határidejére figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg, hogy az alperes terhén a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme nem állapítható meg. A tisztességes eljárás fogalmába beletartozik az esélyegyenlőség biztosítása a felek részére, valamint a törvényesen felállított független és pártatlan bírósághoz, az ügyek ésszerű időn belüli elbírálásához, illetve peres eljárás esetén a tárgyalás igazságosságához fűződő jog. Ennélfogva az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor - külön hivatkozás nélkül is - vizsgálta a felperesnek a letét visszautalása iránti kérelme ésszerű időn belüli befejezését, s amint az a jelen ítélet indokolásából is kitűnik, nem csorbult a felperesnek az eljárás tisztességes lefolytatásához fűződő joga sem. Az alperesnek a felperes egyoldalú kérelméről kellett határoznia. A felperesi képviselő a jogosult jogutódja, aki a letéti eljárásban a felperessel fennálló érdekazonossága ellenére eljárásjogilag ellentétes eljárási pozícióba került, és perbeli nyilatkozatai megtételekor a saját eljárásbeli pozícióját vetítette ki a felperesre, amikor az alperesnek a jogutódlással kapcsolatos eljárását sérelmezte. Ennek és a jogosulti oldal nyilatkozattételi lehetőségének vagy hiányának azonban a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő joga érvényesüléséhez eljárásjogilag semmi köze nincs.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan határozott a felperes perköltség viselési kötelezettségéről és annak összezszerűségéről is. Az alperesi képviselő a tárgyaláson három ízben jelent meg, gépkocsival utazásának költsége a Pp. 75. §-ának (1) bekezdése alapján a pervitellel kapcsolatos olyan célszerű költségnek, készkiadásnak minősül, amit a pervesztes felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles részére megtéríteni. A Pp. 163. § (1) bekezdése alapján a köztudomású tényeket a félnek bizonyítania nem kell, így az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt, amikor az alperes által megjelölt alkalmankénti utazási költséget, mint köztudomású tényt elfogadta.

A kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság ítélete érdemben felülbírálható volt, ezért azt az ítéltábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a fenti indokolással helybenhagyta.

Ebből következően az ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú tárgyalás megismétlésére semmi okot nem talált. A kereset minden további bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül érdemben elbírálható volt, a rendelkezésre álló adatok a megalapozott ítéleti tényállás megállapításához elégségesek voltak, ezért az elsőfokú bíróságot a felek irányában semmilyen tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, így eljárása nem ütközött a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésébe, és nem sértette meg a 3. § (6) bekezdését sem. Az elsőfokú bíróság a felperesnek minden lehetőséget megadott arra, hogy álláspontját írásban vagy szóban előterjeszthesse, a felperes fellebbezése az elsőfokú eljárásban általa kifejtettekhez képest az érdemi döntésre kiható újdonságot nem tartalmazott, az elsőfokú bíróság a döntés érdemét befolyásoló eljárási hiba nélkül hozta meg ítéletét.

Az ítéltábla a Pp. 253. §-a (3) bekezdésének II. fordulata alapján a korábban kifejtettekre figyelemmel helyesbítette a felperes által az illeték-feljegyzési joga folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján utólagosan megtérítendő kereseti illeték összegét és ugyanezen jogszabályhely alapján kötelezte a sikertelen fellebbezése illetékének utólagos megtérítésére is az Itv. előzőleg hivatkozott rendelkezései alapján megállapított összegben.

A felperes költségmentességi kérelmét a bíróság jogerősen elutasította, ezért a felperest a fellebbezési eljárásban képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről az ítéltábla a rendelkező rész szerint határozott a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján.

D e b r e c e n, 2010. július hó 6.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő